

سفر نامه

سفر به دیار چالدران

آرزو احمدزاده، راهنمای طبیعت‌گردی

نام چالدران را همیشه در کتاب‌های تاریخ دوران مدرسه دیده بودم. این اسم برایم یادآور جنگ‌است:جنگ چالدران. جنگی که در تصورات من چیزی شبیه به جنگ در داستان اسب تروی است. جنگ چالدران،نخستین نبرد دولت صفوی با عثمانی بود، که در نزدیکی شهرستان چالدران در شمال غربی ایران رخ داد. نتیجه این نبرد پیروزی سپاهیان عثمانی به فرماندهی سلطان سلیم بر صفوی به فرماندهی شاه اسماعیل اول بود. در این جنگ نیروهای قزلباش نزدیک به چهل هزار تن و سپاه عثمانی قریب به یکصد هزار نفر بودند که قزلباشان به علت شمار کمتر نداشتن استراتژی مناسب و اسلحه‌های نوین آتشین از سپاه عثمانی شکست خوردند. در این جنگ سربازان صفوی باشمشیر، نیزه و تیر و کمان می جنگیدند در حالی که ارتش عثمانی از توپ و تفنگ بهره می جست. و حال قرار بود به دیار چالدران سفر کنیم. صبحانه را در ماکو خوردیم و تصمیم گرفتیم به منطقه چالدران برویم و از قره کلیسا دیدن کنیم، پس به سمت یولاگلدی حرکت کردیم. قبل از یولاگلدی از سمت راست جاده‌وار دجاده‌فرعی شدیم که به سمت قره کلیسا می‌رود. بعد از یک ساعت رانندگی در جاده زیبایی که به سمت دشت چالدران می‌رفت، به قره کلیسا رسیدیم. کلیسایی که در دشت پهناور چالدران خودنمایی می کند. این کلیسا در زبان ارمنی سورپ تادئوسی وانک یعنی کلیسای مقدس تادئوس نامیده می‌شود.

تادئوس مقدس یکی از حواریون مسیح است که برای تبلیغ دین مسیحیت به منطقه جنوب فلات ارمنستان آمدند، تادئوس مقدس به همراه ساندوخت، دختر پادشاه و تنی چند، که به دین مسیحیت ایمان آورده بودند، به دستور پادشاه وقت ارمنستان دستگیر شدند و پس از شکنجه به شهادت رسیدند و تادئوس مقدس در مکان فعلی دیر مدفون شد. کارادر زبان آذری که مردم آذربایجان قبل از استیلای ترکیان به آن تکلم می کردند و شاخه‌ای از زبان های تاتی و هرزنی که منشعب از زبان پهلوی است معنای بزرگو چامع می‌دهد. اما از سده هشتم هجری «کارا» تبدیل به «قره» شده و بنای مذکور را قره کلیسانامیدند که درست نیست و صحیح آن «کارا کلیسا» است، چون بخش خاوری بنای کلیسا با سنگ سیاه ساخته شده است، برخی بر این باورند که معنی قرا کلیسا، کلیسای سیاه است (فرادر زبان ترکی به معنی سیاه است).

قرار در زبان ترکی آذری به معنی بزرگ است و خود تغییر یافته واژه «کلان» است؛ بنابراین قرا کلیسا در اصل «کارا کلیسا» بوده است. این مطلب از آنجا تأیید می‌شود که ارمنیان به دیرها، مجتمع فرهنگی، هنری، ادبی و دینی «وانک» می گویند. وانک تادئوس همانند سایر وانک‌های ارمنیان محل اجتماع طلاب و خطاطان و خوش نویسان فلاسفه و مورخان و دانشمندان بود و کتابخانه وانک نیز مورد استفاده آنان قرار می‌گرفت و کلمه وانک با مفهوم نام آذری کلیسا «کارا» به‌طور کامل مطابقت دارد؛ و هم‌اکنون نیز این کلیسا به نام «قرا کلیسا» یا «قره کلیسا» معروف است. تاریخ ساخت این کلیسا به اوایل دوره مسیحیت برمی‌گردد. در طول سالیان دراز این کلیسا بارها از سوی صاحبان قدرت غارت شده و نیز به سبب بلایای طبیعی چون زلزله، آسیب فراوانی دیده است. کلیسای تادئوس از دو بخش قدیمی سیاه‌رنگ و بخش جدید سفیدرنگ تشکیل شده‌است. این کلیسا به عنوان اولین کلیسای جامع جهان مسیحیت شناخته می‌شود. این کلیسا شامل دو حیاط شرقی و غربی و ۴۷ اتاق است، زیرزمین کوچکی نیز در زیر اتاق‌ها قرار دارد و شامل فضاهای کوچکی نظیر ناهارخوری، آشپزخانه، آسیاب عصارخانه و دخمه‌ای برای نگهداری غذا است. همچنین بر خلاف معابد اولیه ارمنیان که به شکل مربع است، این کلیسا مستطیل شکل است. بعد از گشت و گذار در فضای پر از آرامش کلیسا به سمت ماکو بازگشتیم. چشم‌هایم را که می‌بندم صدای ناقوس کلیسا را می‌شنوم که با صدای همه‌همه سپاهیان قزلباش در آمیخته است.

معرفی مقاصد مناسب سفر در فصل سرما

در زمستان دور ایران بگردیم!

نروید.

پیست اسکی پیام –

آذربایجان شرقی: از تبریز که به سمت مرند حرکت کنید، بعد از حدود بیست کیلومتر به روستای زیبا و پلکانی به اسم «پام» می‌رسید که در دامنه کوه «هی شو» قرار دارد. روبه‌روی این روستا پیست اسکی «پیام» قرار دارد. این پیست اسکی از قدیمی ترین پیست‌های اسکی ایران است و فقط سه روز آخر هفته باز است. در این پیست شما می‌توانید وسایل اسکی را کرایه بگیرید؛ سوار تله سیژ شوید و از امکانات آن استفاده کنید. ناگفته نماند که این مجموعه، یک پیست اسکی هم مخصوص حرفه‌ای‌ها دارد.

آبگرم معدنی – اردبیل: اصلا می‌شود کسی سروکارش به استان اردبیل بیفتد و بی خیال چشمه‌های معدنی آب گرم شود؟ حالا درست است که اصل رونق آن مربوط به ایام گرم‌تر سال است، اما فکر اینکه شما تا گردن در آب گرم فرو رفته اید و دانه‌های برف خیلی رمانتیک مشغول باریدن هستند، خیلی‌ها را مجاب می‌کند تا در زمستان هم عازم شهر سرعین در استان اردبیل شوند. البته آن‌هایی که به سرعین رفته‌اند می‌دانند حول بسیاری از چشمه‌ها فضای مسقفی ساخته شده و مانند استخرهای مدرن همیشه می‌توان از آن استفاده کرد اما باز هم هستند کسانی که به همین میزان طبیعی بودن کار رضایت نمی‌دهند و الا و بالا می‌خواهند از چشمه‌های سرباز استفاده کنند. اگر از این دسته هستید توصیه ما به شما، استخر گاو میش گلی در مرکز سرعین است. از زندگی چه می‌خواهید دیگر واقعا؟!

دریاچه زریوار – کردستان: یکی از جاذبه‌های شناخته شده کردستان که سال‌هاست گردشگران را در زمستان‌های همیشه برفی آن جذب می‌کند، دریاچه زریوار است.

فقط در صورت عمل به توصیه ما در نظر داشته باشید با این کار عملا دارید خودتان را به قلب توفان می‌زنید. پس قبل از حرکت برای مسافرت دقیقاً مقصد را مشخص و خودتان را به تمام تجهیزات و امکاناتی که در سفر نیاز دارد، اعم از وسیله نقلیه به همراه تجهیزات ایمنی کامل، لباس گرم به میزان کافی و... مجهز کنید. به هوای اینکه حالا برویم ببینیم چه می‌شود با یک پراید سفید یخچالی که زنجیر چرخ هم ندارد به گردنه‌های کوهستانی

باید تمامی تجهیزات لازم را همراه داشته باشید. برای تماشای این آبشار یخ زده باید به روستای «چرمه علیا» در ۲۳ کیلومتری شمال شرق سنقر در جاده سنقر به قره بروید.

شمال:

مازندران، گلستان، گیلان
جزیره آشوراده و منطقه گمیشان – گلستان: شما در زمستان می‌توانید انواع اقلیم‌ها را در گلستان تجربه کنید. از کوهستان‌های مرتفع گرفته تا مناطق کویری. در میان همه این‌ها توصیه ما به شما سفر به جزیره آشوراده و تماشای اسب‌های زیبا و آزاد در آن جزیره است. برای این کار باید اول به اسکله بندر ترکمن بروید و از آنجا با قایق به مقصد این جزیره حرکت کنید. تماشای چادرهای عشایر و زندگی سنتی آنان نیز در منطقه «گمیشان» در نزدیکی بندر ترکمن خالی از لطف نیست.

روستای شیخ موسی – مازندران: روستای شیخ موسی در اصل به عنوان ییلاق مازنی‌ها به خصوص دوستان مقیم بابل و اطراف آن شناخته می‌شود؛ اما سفر به آن در زمستان نیز خالی از لطف نیست. برای رسیدن به این روستا باید از شهر بابل به سمت گلوگاه حرکت کنید و پس از رسیدن به گلوگاه ۲۰ کیلومتر دیگر هم در جاده گلوگاه برانید تا به روستای شیخ موسی برسید. در این روستا علاوه بر یارت‌ا‌مازاده و استفاده از مناظر بکر برفی، می‌توانید از چند آبشار یخ‌زده در اطراف شهر هم سیاحتی به عمل آورید.

تله کابین احرار – گیلان: احتمالا خیلی از شما، این تله کابین را بانام تله کابین (بام سبز گیلان) شناسید. ما به این علت این تله

کابین را به شما پیشنهاد می‌کنیم که سفر به ارتفاعات و جنگل‌های کوهستانی گیلانی در این فصل سال، فقط از پس حرفه‌ای‌ها برمی‌آید. پس اگر جزء آن اقلیت حرفه‌ای نیستید خیلی راحت سوار تله کابین شوید و از دره‌های فوق‌العاده پوشیده از برف لذت ببرید.

شرق: خراسانات

سیستان و بلوچستان

آبگرم می‌اندشت – خراسان شمالی: نسبت به همتایانش در سرعین از شهرت بسیار کمتری برخوردار است و اتفاقاً همین مهجور تر بودن باعث شده تا از گزند تصرفات انسانی تا حدود زیادی در امان بماند. در آب و هوای سرد زمستان خراسان شمالی آب تنی کردن در چشمه آب گرم ایوب پیامبر (ع) صفای بی نظیری دارد. برای رسیدن به این چشمه، باید از بجنود به سمت گیغان حرکت کنید. در فاصله حدود ۹۵ کیلومتری بجنود در شمال روستای «حاجی عبدالوهاب» این چشمه آب گرم در خدمت شما است. علت نامگذاری آن هم به این برمی‌گردد که اهالی اعتقاد دارند مقبره‌ای که در کنار این چشمه قرار دارد متعلق به حضرت ایوب (ع) است.

آبشار آبگرم – خراسان رضوی: بدیهی است که در سفر به خراسان رضوی اولین مقصد تمام گردشگران ایرانی بارگاه متبرک اقد علی بن موسی الرضا (ع) باشد. اگر بعد از زیارت قصد کردید که از جاذبه‌های طبیعی استان خراسان رضوی هم استفاده کنید، پیشنهاد

ما به شما آبشار آبگرم است. آبشار آبگرم تنها آبشار ایران است که آب گرمی دارد و دمای آن به حدود ۴۰

درجه هم می‌رسد. این آبشار در حدود ۵ کیلومتری جاده مشهد به کلات نادری و در نزدیکی روستای «آبگرم» قرار دارد.

فردوس و بشرویه – خراسان جنوبی: وارد مرزهای خراسان جنوبی که بشوید، کم کم اقلیم کویری ایران رویش را به شما نشان می‌دهد. در این بین شاید زیباترین کویرهای خراسان جنوبی متعلق به این دو شهرستان باشد. فردوس در ۲۰۰ کیلومتری بیرجند و بشرویه در ۱۲۰ کیلومتری طبس واقع شده است. در فردوس می‌توانید بهترین انارهای ایران را میل کنید و در بشرویه هم تا دلتان بخواهد بناهای تاریخی مربوط به دوره‌های مختلف وجود دارد. فقط بدانید که سفر کردن به کویر هم مثل سفر به کوهستان چالش‌های خودش را دارد و باید برای آن حتما تدارک مفصلی ببینید.

جنگل حرا – سیستان و بلوچستان:

این جنگل در اطراف رودخانه فصلی باهو کلات و خوربا‌هو قرار دارد، یک رودخانه آب شیرین که به دریای عمان می‌ریزد. در این رودخانه می‌توانید با «گاندو» تمساح خجالتی و بانمک هم ملاقاتی داشته باشید.

جنوب: بوشهر، هرمزگان، خوزستان، فارس، کرمان

سیراف – بوشهر: دریا و خلیج فارس که سر جای خود. اما اگر جدای از آن قصد داشتید سری هم به اماکن تاریخی فوق‌العاده این استان بزنید، توصیه می‌کنیم بندر افسانه‌ای سیراف را از دست ندهید. در زمان‌های قدیم این شهر شهری بوده فوق‌العاده پررونق و آباد با عمارت‌های باشکوه و نقطه آغاز راه ابریشم. مناسفانه این شهر صدها سال قبل بر اثر زلزله ویران شد اما هنوز هم می‌توانید آثار بسیاری از جمله قلعه، مسجد و گورستان را از لایه‌لای کتاب خاک خورده تاریخ آن بیرون بکشید. برای رفتن به آن هم باید از بوشهر به سمت خورموج – از خورموج به کنگان – و از کنگان به سمت سیراف بروید.

چاهکوه و دره تندیس‌ها – هرمزگان: چاهکوه درواقع دره‌ای است با شکلی فوق‌العاده عجیب و منحصر به فرد که بر اثر باران و فرسایش خاک به شکل یک اثر هنری عظیم‌الجثه درآمده است.

دره تندس‌ها در ۷۵ کیلومتری شهر قشم و چاهکوه در ۸۵ کیلومتری آن قرار دارد. برای نوردیدن این دره و دیدن و لذت بردن از زیبایی‌های آن کاملاً مجهز و با یک بلد راه حرکت کنید. زیرا همان طور که از اسمش برمی‌آید پر از پستی و بلندی‌های عجیب و غریب است.

شوش و زیگورات فجازنبیل – خوزستان:

سایر ماه‌های سال، آب و هوای

خوزستان در زمستان عالی است. اگر خواستید سری به اماکن تاریخی بزنید، توصیه می‌کنیم بناهای چند هزار ساله شهر شوش را از دست ندهید. کاخ آپادانا، تپه آکروپل، کاخ شاور و مقبره حضرت دانیال (ع)، زیگورات (نوعی معبد) سه هزار و ۳۰۰ ساله فجازنبیل هم در ۱۵ کیلومتری شهر شوش قرار دارد که برای افراد دوستدار تاریخ

همانند بهشت است!

دریاچه مهارلو – فارس: تخت و جمشید و پاسارگاد را بگذارید برای فصل‌های دیگر! دریاچه مهارلوی استان فارس در زمستان یکی از زیباترین مناظر ایران را خلق می‌کند. این دریاچه هم البته مثل دریاچه ارومیه این روزها حال و روز خوبی ندارد اما در این موقع سال همجنان مناظر فوق‌العاده‌ای خلق می‌کند. برای رفتن به این دریاچه کافی است از شیراز به سمت سروستان حرکت کنید و پس از ۵۰ کیلومتر این دریاچه با گونه‌های مختلف پرندگان مهاجر و پوشش گیاهی زیبای اطراف آن پذیرای شماست.

کویر لوت – کرمان: کویر ظهرهای فوق‌العاده گرمی دارد و شب‌ها به قدری سرد می‌شود که امکان گذراندن شب در کمپ‌های غیر حرفه‌ای در آن عملاً وجود ندارد. برای رسیدن به این کویر باید چند اقلیم آب و هوایی را پشت سر بگذارید. ابتدا باید از شهر سرسبز ماهان راه بیفتید و وارد یک جاده کوهستانی شوید. جالب اینجا است که چند ده کیلومتر کنار کویر لوت قبل از کویر به یک منطقه زمستانی و برفی به نام سیرج می‌رسید. بعد از آن باید به سمت گرم‌ترین نقطه یعنی شهداد حرکت کنید و بعد هم که کویر لوت در خدمت شماست.

مرکز:

مرکزی، سمنان، یزد

غار نخجیر – مرکزی: شرق استان مرکزی کویری است و غرب و جنوب غربی آن کوهستانی. بنابراین می‌توان هر دو آب و هوا را در این استان تجربه کرد. غار نخجیر در شمال شرقی شهر دلپجان قرار دارد و از زیباترین غارهای ایران محسوب می‌شود. دمای این غار در زمستان حدود ۵ درجه بالای صفر است. بنابراین برای رفتن در آن باید حتما لباس گرم همراه داشته باشید. برای رسیدن به این غار باید از دلپجان به سمت نراق حرکت کنید و بعد از ۸ کیلومتر وارد جاده مخصوص غار شوید که با تابلو مشخص شده است.

کویر – سمنان: با وجود پیست‌های اسکی پرپر در شمال این استان، اغلب مردم سمنان را با کویرش می‌شناسند. پیشنهاد ما هم به شما استفاده از این اقلیم کویری فوق‌العاده است. در سمنان سه کویر «شاهرود» در جنوب شهر شاهرود کویر «دامغان» در جنوب شرقی همین شهر و پارک ملی کویر در کنار شهرستان گرمسار است.

محله فهادان – یزد: در مورد این شهر تاریخی توصیه ما به شما این است که بی خیال خارج از شهر بشوید و زمانتان را صرف گشت و گذار داخل شهر کنید زیرا به قدری جاذبه تاریخی در این شهر هست که دیدن همه آن‌ها ساعت‌ها زمان می‌خواهد.

یکی از جذاب‌ترین این جاذبه‌ها محله تاریخی فهادان در شهر یزد است که کاملاً فرم تاریخی خود را حفظ کرده و به صورت کاملاً زنده شما را به اعماق تاریخ پرتاب می‌کند.

